

Warszawa, 03.07.2020

Stanowisko producentów i recyklerów szkła w zakresie rozwiązań ROP efektywnie wspierających recykling opakowań szklanych

Polscy producenci opakowań szklanych są żywotnie zainteresowani rozwojem recyklingu. Znaczącym przykładem zaangażowanie branży jest m.in. fakt, że niektóre z wyprodukowanych w Polsce butelek już obecnie w ponad 75% wytwarzane są z surowca recyklingowego. Mając na uwadze prace nad zmianami prawnymi w zakresie organizacji recyklingu przekazujemy opinię producentów i recyklerów szkła dotyczącą rozwiązań w tym zakresie.

1. Szkło jest jednym z surowców wtórnych którego zbiórka i faktyczny recykling są najlepiej rozwinięte. Stłuczka szklana jest ważnym surowcem wtórnym dla gmin i firm sektora gospodarki odpadami. Z jej sprzedaniem nie ma problemów, co ma miejsce w przypadku niektórych innych odpadów opako-waniowych. W Polsce działa kilkanaście hut szkła oraz siedem dużych zakładów w których oczyszcza się stłuczkę szklaną, w tym dwa uruchomione w 2019 roku. Oceniamy, że w roku obecnym zbierzemy i poddamy recyklingowi w Polsce co najmniej około 700 tysięcy ton zużytych opakowań ze szkła.
2. W naszej ocenie dla recyklingu szkła najbardziej efektywne są lokalne systemy pojemnikowe i pojemnikowo - workowe współfinansowane w znaczącej części przez wprowadzających na rynek w ramach ROP. Organizatorzy lokalnych systemów recyklingu muszą otrzymywać jednak dużo większe niż obecnie środki finansowe. Popieramy także uwzględnienie w przyszłym systemie ekomodulacji opłat.
3. W krajach europejskich osiągających najwyższy poziom recyklingu dla szkła nie korzysta się z dyskutowanych obecnie w naszej przestrzeni publicznej obowiązkowych systemów kaucyjnych. Systemy tego typu w przypadku naszego surowca są mało efektywne i najbardziej kosztowne. Systemy depozytowe ograniczają także dostępność stłuczki szklanej dla lokalnych systemów selektywnego zbierania finansowanych z ROP.
4. Tylko niektóre tego typu systemy funkcjonujące w Europie obejmują część jednorazowych opakowań szklanych. Nie mają one decydującego wpływu na poziom recyklingu. Niemiecki system depozytowy odpowiada szkła tylko za około 4,6% zebranych opakowań szklanych. Pozyskiwana w ten sposób stłuczka zawiera więcej trudnej w recyklingu najdrobniejszej frakcji, a specjalne etykiety utrudniają recykling i powodują straty surowca.
5. Struktura rynku szkła w Polsce także wskazuje, że obowiązkowe kaucjonowanie nie byłoby w stanie zmienić znacząco osiąganych poziomów recyklingu. Przykładowo butelki do piwa to w wyraźnej większości, według szacunków części naszych Członków już nawet w 75%, butelki zwrotne. Wprowadzenie kaucji na opakowania jednorazowe nie powoduje ich wypierania z rynku przez opakowania zwrotne.

Ad 1. Szkło opakowaniowe jako ważny surowiec wtórny

Szkło opakowaniowe jest jednym z surowców wtórnych którego zbiórka i faktyczny recykling są w Polsce najlepiej rozwinięte.

Opakowania szklane są relatywnie łatwe w recyklingu i może być on prowadzony nieskończoną liczbę razy (szkło to materiał permanentny).

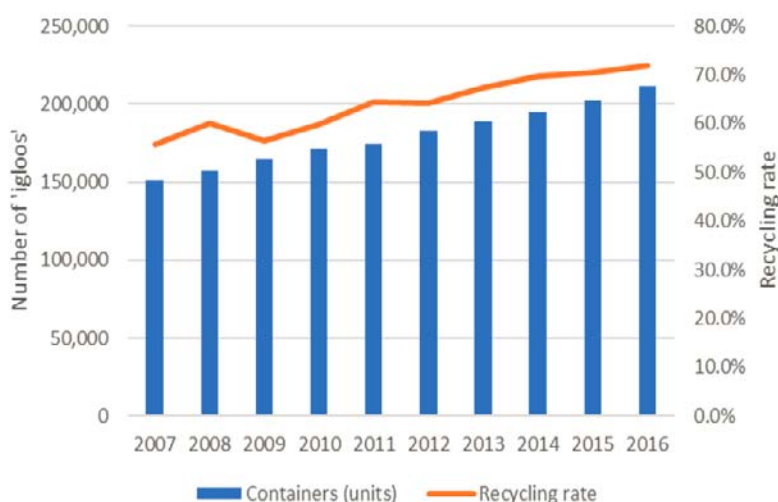
Stłuczka szklana jest ważnym surowcem wtórnym dla gmin i firm gospodarki odpadami. Ze sprzedaniem stłuczki, nawet mocno zanieczyszczonej, nie ma problemów, tak jak to ma miejsce w przypadku niektórych innych odpadów opakowaniowych.

W Polsce funkcjonuje kilkanaście hut produkujących opakowania szklane oraz siedem dużych i nowoczesnych zakładów w których oczyszcza się stłuczkę szklaną (w tym dwa nowe - uruchomione w 2019 roku).

Oceniamy, że w roku obecnym zbierzemy, oczyścimy i poddamy recyklingowi w Polsce około 700 tysięcy ton zużytych opakowań ze szkła. Wartość ta może być większa - jest to ostrożna prognoza biorąca pod uwagę trudny do ostatecznego oszacowania wpływ epidemii. Już dziś obie branże mogłyby przyjąć co najmniej 350 000 ton dodatkowej stłuczki szklanej rocznie.

Ad 2. Efektywne wspieranie recyklingu szkła

W naszej ocenie dla recyklingu szkła najbardziej efektywne są lokalne systemy pojemnikowe. Dobra organizacja i finansowanie selektywnego pojemnikowego zbierania odpadów szklanych przynosi wyraźne efekty, nawet w dość krótkim okresie czasu. Przykładowo w Hiszpanii poziom ten wzrósł z 36,3% w 2002 roku do 70,4% w 2015 roku. System hiszpański to typowy system ROP finansowany z opłat od każdej tony opakowań z danego materiału umieszczanych na rynku. ECOVIDRIO – hiszpańska organizacja odzysku odpowiadająca za szkło postawiła za cel zwiększanie liczby pojemników typu igloo służących do selektywnego zbierania szkła, co szybko przyniosło dobre i mierzalne efekty.¹

Źródło: Raise the glass - Oakdene Hollins na podstawie danych ECOVIDRIO. Linia pomarańczowa – poziom recyklingu, kolorem niebieskim pokazano liczbę pojemników na szkło.

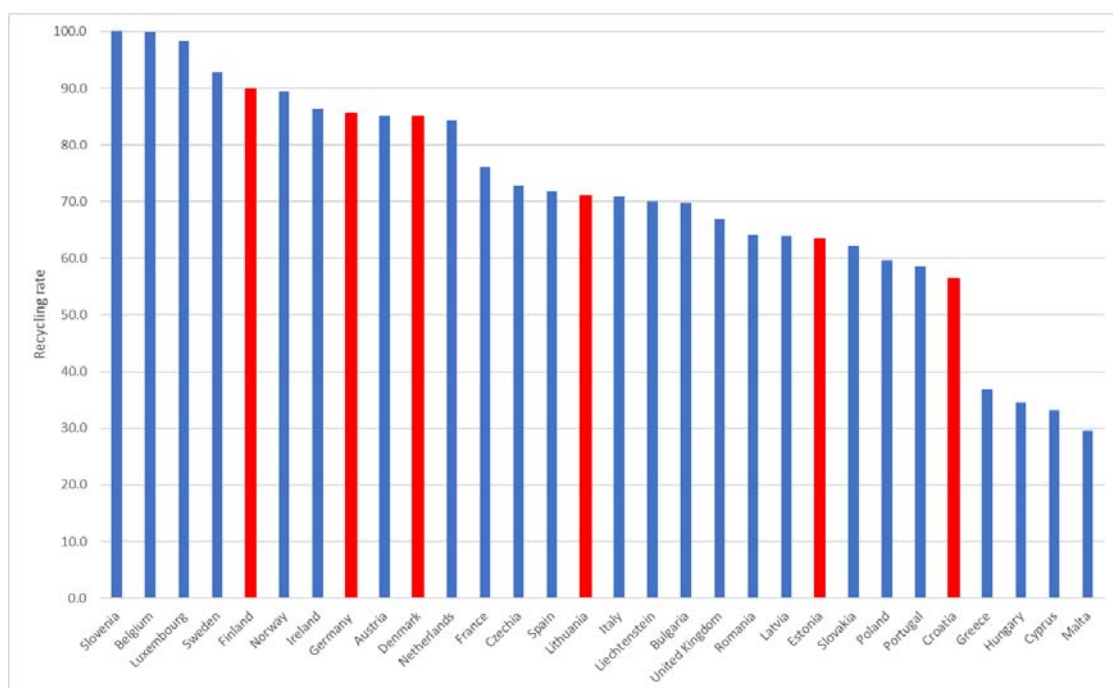
¹ <https://feve.org/wp-content/uploads/2018/11/FINAL-Raise-the-Glass-Study-FULL.pdf>

Ad 3. Sposób zbierania a wyniki recyklingu

Znacząca większość krajów europejskich w których osiąga się najwyższy poziom recyklingu szkła (przekraczający, lub zbliżony do, 90 proc. zbiórki dla recyklingu) nie korzysta w ogóle z systemów depozytowych - obowiązkowych systemów kaucyjnych - dla szkła.

- Zgodnie z wspomnianym w poprzednim punkcie raportem¹ najwyższe poziomy recyklingu charakteryzują kraje w których funkcjonują systemy selektywnego zbierania szkła, a gospodarka odpadami jest dobrze zarządzana z uwzględnieniem efektywnej edukacji i promocji. W krajach tych nie ma systemów kaucyjnych dla szklanych opakowań jednorazowych.

Poziomy recyklingu opakowań szklanych w krajach UE-28 i EFTA wg EUROSTATU (2016)

Kolor czerwony: kraje wykorzystujące m.in. systemy kaucyjne/depozytowe dla szklanych opakowań jednorazowych; kolor niebieski: brak takich systemów. Źródło: Eurostat.

- Omawiany raport pokazuje, że systemy kaucyjne nie mają decydującego wpływu na poziom recyklingu szkła.
- **Wszędzie gdzie funkcjonują systemy depozytowe pomniejszają one efekty systemów komunalnych. Pogarszają więc sytuację rynkową tradycyjnych systemów zbiórki, które muszą być utrzymywane równolegle - dla dominującej na rynkach większości opakowań ze szkła.**

Ad 4. Wyniki i zakres systemu

Tylko niektóre z systemów depozytowych funkcjonujących w Europie obejmują jednorazowe opakowania szklane. W krajach w których tak się stało obowiązkowe systemy kaucyjne nie mają decydującego wpływu na poziom recyklingu szkła. Wbrew podnoszonym argumentom o doskonałej czystości surowców pozyskiwana w nich stłuczka szklana nie jest wolna od zanieczyszczeń. W szczególności notuje się większy udział trudnej w recyklingu najdrobniejszej frakcji (ze względu na kruszenie). Stosowane są także zazwyczaj specjalne etykiety utrudniające recykling i powodujące straty szkła do recyklingu.

- Depozyty w krajach europejskich obejmują tylko pewien zakres produktów (np. w Niemczech opakowania do piwa, wody i napojów bezalkoholowych).
- Wprowadzanie kaucjonowania szklanych opakowań jednorazowych nie jest efektywnym sposobem zwiększania poziomu ich recyklingu. Niemiecki system depozytowy odpowiada w przypadku szkła tylko za 4,6% zebranych opakowań¹. Biorąc pod uwagę koszty – trudno uznać tego typu rozwiązania za efektywne.
- Za zebranie znaczącej większości opakowań ze szkła (w tym m.in. całości w zakresie takich grup produktów jak wino, mocne alkohole i żywność w słoikach, gotowe dania odpowiadają systemy zbiórki selektywnej wspierane w ramach rozszerzonej odpowiedzialności producentów (EPR).
- Włączenie wspomnianych kategorii produktów czy opakowań w system kaucyjny wymagałoby jeszcze bardziej znaczących inwestycji i z tego powodu nie jest praktykowane.
- W ostatnim czasie Słowacja wprowadziła system depozytowy, ale zrezygnowała z włączenia w jego zakres opakowań szklanych. Francja opóźniła niedawno wprowadzenie depozytów, nawet na tworzywa sztuczne, właśnie aby przeanalizować szczegółowo ich szkodliwy wpływ na samorządowe systemy zbiórki.

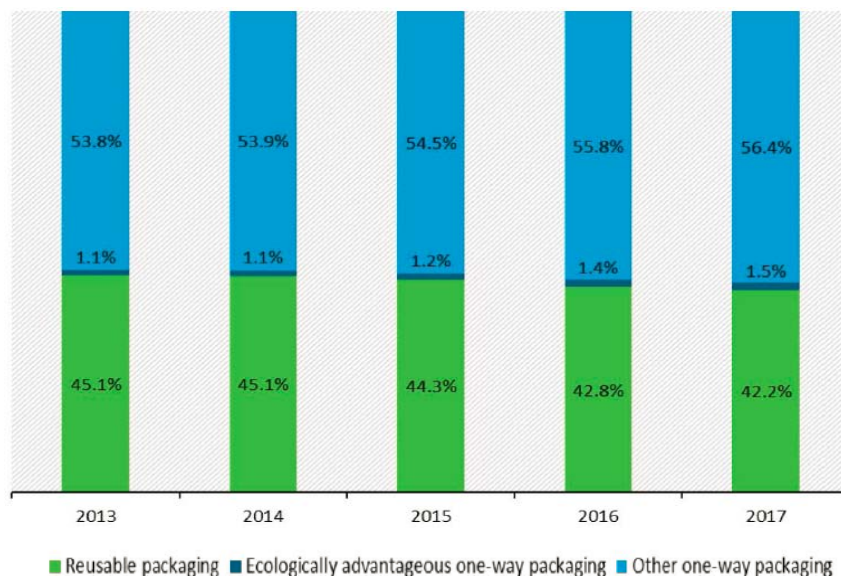
Ad 5. Depozyty a struktura rynku i opakowania zwrotne

Struktura rynku szkła w Polsce wskazuje, że obowiązkowe kaucjonowanie nie byłoby w stanie zmienić znacząco osiąganych poziomów recyklingu. Na przykład butelki do piwa to w wyraźnej większości, według szacunków części naszych firm członkowskich w już nawet w 75%, butelki zwrotne.

Wprowadzenie kaucji na opakowania jednorazowe nie powoduje ich wypierania z rynku przez opakowania zwrotne.

W Niemczech, w których takie rozwiązanie dla butelek napojowych obowiązuje od 2003 roku, mniej niż połowa opakowań na rynku to opakowania wielorazowego użytku, a ich udział systematycznie maleje.

Niemiecki rynek opakowań - opakowania zwrotne i jednorazowe (dane oficjalne).

Opakowania zwrotne oznaczono kolorem zielonym

W krajach skandynawskich tradycyjnie preferowano użycie szklanych opakowań wielorazowych. W sytuacji rosnącej obecności na rynku opakowań jednorazowych zdecydowano się w nich na wprowadzenie systemów obowiązkowej kaucji. Nie spowodowało to jednak powrotu do opakowań zwrotnych. W Danii system depozytowy wprowadzono w 2002 roku. Udział opakowań wielorazowych w tym kraju zmniejszył się z 90,3% rynku w roku 2000 do 16,9% w 2017 roku.

Dodatkowo finansowanie systemów depozytowych w większości pochodzi od konsumentów, a nie producentów, co jest kontrowersyjne w kontekście ROP.